Europos LIETUVIS

Nr. 28 (2113) Londonas, 1990 m. liepos 20 d. XLIV

10 MILIJONŲ DOLERIŲ LIETUVAI ŠELPTI

Liepos 12 d. kongresmenas Christopher Smith (respublikonas iš New Jersey) JAV Atstovų rūmuose įvedė rezoliuciją Lietuvai suteikti 10 milijonų dolerių vertės humanitarinės šalpos.

Smith rezoliucijai pritarė kongresmenai Christopher Cox (resp. iš Kalifornijos), Brian Donnelly (demokratas iš Massashusetts), Robert Dornan (resp. iš Kalifornijos), Tony Hall (demokratas iš Ohio), Henry Hyde (resp. iš Illinois), Tom Lewis (resp. iš Floridos), John Miller (resp. iš Washingtono), Ileana Ros-Lentinen (resp. iš Floridos).

Šios Atstovų rūmams pateiktos rezoliucijos tekstas yra lygiai tas pats kaip senatoriaus Daniel Patrick Moynihan (demokratas iš New Yorko) rezoliucija, kurią jis Senate įvedė birželio viduryje.

Šiuo metu neaišku kada šioms dviem rezoliucijom bus duota eiga. Kongresmeno Smith rezoliuciją turi svarstyti Atstovų rūmų Užsienio reikalų komitetas. Už sen. Moynihano rezoliuciją Senato Užsienio reikalų komitetas pasisakė teigiamai birželio 28 d. Dabar ją turi svarstyti visas Senatas. Dabar dar nežinoma, kada ši rezoliucija bus svarstoma.

LIC

A. SAUDARGAS SUSITIKO SU JAMES BAKERIU

Liepos 10 d. Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas bei Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Valstybės atkūrimo komisijos pirmininkas Gediminas Šerkšnys atvyko į JAV sostinę.

Ministro A. Saudargo bei deputato G. Šerkšno vizas į JAV išrūpino Lietuvos Charge D'Affaires Stasys Lozoraitis, pas kurį svečiai apsistojo. Liepos 12 d. A. Saudargas kartu su S. Lozoraičiu susitiko su JAV Valstybės departamento sekretoriumi James Bakeriu. Taip pat juos kartu su G. Šerkšniu penktadienį priėme Prezidento Busho Valstybinio saugumo tarybos pirmininko pavaduotojas Robert Gates. Pastarąjį JAV spauda apibūdina kaip vieną iš tų prezidento Busho patarėjų, kurie skeptiškai žiūri į prezidentą Gorbačiovą bei jo skelbiamas reformas.

Liepos 11-12 dienomis svečiai iš Lietuvos lankėsi JAV Kongrese, VLIKo atstovo J. Bobelio lydimi. Taip pat jie susitiko su senatoriais William Armstrong, Robert Kasten, Alfonse D'Amato ir Dennis De Concini.

A. Saudargas ir G. Šarkšnys susitiko ir su išeivijos lietuviais. Liepos 10 d. jie posėdžiavo su JAV LB-nės krašto valdybos atstovais, o liepos 13 d. susitiko pasitarti su PLB-nės valdybos bei visuomeninių reikalų komisijos nariais. Taip pat, liepos 12 d. S. Lozoraitis Lietuvos pasiuntinybės svečiams suruošė priėmimą, kuriame dalyvavo vietinė lietuvių visuomenė bei Lietuva besidomintys svetimtaučiai.

VLIKo Informacijos Tarnyba (ELTA) pranešė, kad liepos 12 d. susitikime su James A. Baker, Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas informavo apie sovietų blokados pasekmes Lietuvoje ir paaiškino JAV Valstybės departamento sekretoriui, kad Lietuvos vyriausybė yra visiška šeimininkė savo krašte, bet sovietų kariuomenė kontroliuoja Lietuvos sienas su kitomis valstybėmis ir tuo nusikalsta tarptautiniams įstatymams ir Helsinkio susitarimams.

Užsienio reikalų ministras kalbėdamas apie vykstančias Lietuvos-Sovietų Sąjungos derybas, pažymėjo, kad jos vyksta sparčiai ir kad Lietuva priėmė 100 dienų moratoriumą, norėdama sustiprinti Gorbačiovo padėtį vykstančio komunistų partijos suvažiavimo metu. Jis pridėjo, kad šis nutarimas buvo ypatingai sunkus Lietuvos Parlamentui, esančiam abejingam bet kurioms sovietų politinėms iniciatyvoms.

PASIRUOŠIMAS DERYBOMS

Liepos 11 d. Lietuvos Respublikos AT nubalsavo politinio, teisinio ir diplomatinio pasirengimo deryboms su TSRS komisijos sudėtį.

Į komisiją įeina šie asmenys: B. Kuzmickas, P. Kūris, K. Lapinskas, K. Motieka, R. Ozolas, A. Rudys, A. Sakalas, A. Saudargas, G. Šerkšnys ir G. Vagnorius.

Kitu nutarimu AT įgalino AT pirmininką V. Landsbergį ir ministrę pirmininkę K. Prunskienę pradėti sudaryti Lietuvos valstybinę delegaciją deryboms su Maskva.

Lietuvos derybos su Sovietų Sąjunga prasidės po sovietų kompartijos kongreso, pareiškė AT pirmininko pavaduotojas Česlovas Stankevičius „Interfax" agentūrai. Jis mano, kad prieš derybų pradžią įvyks dvišaliai konsultaciniai pasitarimai per kuriuos bus siekiama nustatyti derybų tikslus, sąlygas, laiką ir trukmę. Susitarus dėl šių detalių prasidėtų tikrosios derybos ir įgytų galios Lietuvos nepriklausomybės atstatymo aktui paskelbtas moratoriumas. Parlamento pirmininkas Vytautas Landsbergis numato, kad kelias į derybas su Maskva nebus lengvas.

Kalbėdamas per Lietuvos radiją AT pirmininkas V.Landsbergis pasakė, kad, pirmiausia, vyks ilgos diskusijos apie derybas, bus siekiama susitarti, kokio pobūdžio ir rango delegacijos atstovaus abiem šalim, kokios galios bus suteiktos delegacijoms, kurioje vietoje turėtų vykti derybos. Susitarus šiais klausimais galės prasidėti tikrosios derybos. Jose, tarp kitų svarbių klausimų, reikės tartis, kaip ir kada Lietuvos vyriausybė galės perimti respublikos ekonominių reikalų tvarkymą, sąjunginio respublikinio pavaldumo įstaigas ir žinybas, pasienio kontrolę ir t.t. Pirmininkas V. Landsbergis dar kartą pabrėžė, kad nepriklausomybės aktui paskelbtu moratoriumu Lietuva tik ribotam laikui atsisako nepriklausomos valstybės suvereninių teisių. V. Landsbergis pridūrė, kad net derybų su Maskva metu Lietuvoje nenustos galiojusi respublikos Konstitucija ir jos įstatymai.

Ministrė pirmininkė K. Prunskienė, sugrįžusi iš Helsinkio, pasiūlė, kad į Lietuvos derybas su Maskva būtų įjungtos taip pat Latvija ir Estija, bet pripažino, kad Maskva tokiam sumanymui nesanti labai palanki.. Trys Pabaltijo kraštai, kiekvienu atveju, derins savo politiką Maskvos atžvilgiu, stiprins tarpusavio bendradarbiavimo ryšius, sutartinai spręs iškylančias problemas. Galbūt jau ateinančią savaitę įvyks Pabaltijo respublikų viršūnių naujas susitikimas, kuriame bus svarstomi Lietuvos vyriausybės parengti pasiūlymai Maskvai, tarp jų naujos Lietuvos sutarties su Sovietų Sąjunga projektas.

Tuo tarpu Sovietų ministras pirmininkas Ryžkovas, kalbėdamas kompartijos suvažiavime pareiškė, kad jei Lietuva per derybas su Maskva pasisakys, jog neturinti kito varianto, kaip išstoti iš Sovietų Sąjungos, tai tuo atveju Lietuva turėsianti paklusti sovietiniam įstatymam ir pravesti pagal įstatymus numatytą referendumą nepriklausomybės klausimu. Ryžkovas dar pridūrė, jog manąs, kad Lietuvos gyventojai nepritars atsiskyrimui nuo Sovietų Sąjungos. Neaišku, kuo rėmėsi sovietų ministras pirmininkas reikšdamas nuomonę apie Lietuvos gyventojų nuotaikas nepriklausomybės klausimu. Jis taip pat pasakė, kad sovietų siūlomos federacinės valstybės rėmuose galima būtų surasti Lietuvai priimtiną specialų statusą.

(Nukelta į 3 psl.)

Susitikęs su JAV senatoriais Alfonse D'Amato, ir Dennis De Concini Algirdas Saudargas pareiškė, kad po blokados yra teikiamos dujos ir nafta, tačiau mediciniškų priemonių pristatymas, pavz., chlorino trūkumas vandens grynumo pagerinimui, yra pavojingai atsilikęs. Jis teigė, kad siekiantiems nepriklausomybės Lietuvos gyventojams yra reikalinga skubi pagalba.

Algirdas Saudargas senatoriams padėkojo už Lietuvai teikimą rūpestį ir už senatoriaus D'Amato rezoliucijos iškėlimą, kuria 73 senatoriai prašė, kad prezidentas Bushas nesuteiktų Sovietų Sąjungai „Most favoured Nation" prekybinės teisės. ELTOs teigimu, užsienio reikalų ministro pasimatymai buvo išrūpinti VLIKo ir Lietuvos atstovo Stasio Lozoraičio pastangomis.

LIC/ELTA

SVEIKINIMAS PREZ. BUSHUI

Vytautas Landsbergis liepos 4 d. JAV Nepriklausomybės šventės proga pasiuntė JAV prezidentui sveikinimą, kurio tekstą spausdiname.

Gerbiamas Pone Prezidente!

Lietuvos Respublikos žmonių vardu leiskite nuoširdžiai pasveikinti Amerikos liaudį ir asmeniškai Jus Amerikos Nepriklausomybės deklaracijos šių metų sukakties proga.

Lietuvos žmonės žavisi Jungtinių Amerikos Valstijų du šimtmečius išsaugota ištikimybe laisvės ir demokratijos idealams. 1776 metų liepos 4 d. tai diena, įrašyta į žmonijos kovų dėl laisvės istoriją. Jungtinės Amerikos Valstijos gali didžiuotis tuo, kad liepos 4 d. visada buvo švyturiu kitoms tautoms, siekiančioms laisvės ir nepriklausomybės.

Lietuvos valstybės istorija siekia daugiau kaip septynis šimtmečius. Deja, tuo metu kai Amerikos kolonistai kovojo, kad sukurtų savo valstybę, Lietuvai grėsė Rusijos jungas. Tada Lietuvai likimas lėmė tapti Rusijos Imperijos dalimi daugiau kaip 120 metų.

1918 metų vasario 16 buvo paskelbta Lietuvos Nepriklausomybė, leidusi per du dešimtmečius daug pasiekti visose gyvenimo srityse. Nelaimei, Sovietų Sąjungos karinė okupacija ir aneksija 1940 metais buvo penkiasdešimties nelaisvės metų pradžia.

1990 metų kovo 11 Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba paskelbė atkurianti Lietuvos nepriklausomybę. Po to Lietuvą užgriuvo politinė ir ekonominė blokada, grasinimai ginklu. Prieš Lietuvą, kuri neturi galingų propagandos priemonių, yra sukeltas tikras šaltasis karas lydimas dezinformacijos ir juodinimo. Tačiau Lietuvos žmonės nenukrypo nuo savo kelio į galutinį tikslą — laisvę ir nepriklausomybę. Ir niekas mūsų neprivers pripažinti Sovietų Sąjungai suverenumo Lietuvai.

Daugiau kaip prieš du dešimtmečius galinga valstybė — Jungtinės Amerikos Valstijos — buvo įkurta, puoselėjant laisvės ir demokratijos idealus. Mes tikimės, kad amerikiečiai palaikys mus, nes ir mes siekiame įkūnyti nepriklausomoje Lietuvoje tuos pačius idealus.

Pagarbiai **Vytautas Landsbergis**
Lietuvos Respublikos AT pirmininkas

„NIDOS" dainininkai iš Vilniaus liepos 14 d. koncertavo Lietuvių Namuose Londone. „Nidos" ansamblį subūrė 1984 m. jauna muzikos mokytoja Laimutė Ruzgailaitė. Ansamblio dalyviai daug laiko praleidžia kartu, įtemptai renka folklorinę medžiagą, gyvena atgaivindami senolių tradicijas, švenčia kalendorines šventes. Lietuvos TV yra susukusi apie ansamblį kino juostą.

Nuotrauka: *ELR*

LIETUVOJE

Liberalų Sąjunga

Vilniuje įsikūrė nauja politinė organizacija — Lietuvos liberalų sąjunga.

Steigėjų grupėje — 45 ekonomistai, teisininkai, filosofai ir kitų specialybių atstovai. Sąjungos tikslas — padėti Lietuvai kuo greičiau įsilieti į demokratinės Europos tradicijas, remti laisvos rinkos funkcionavimą.

Reikalingi dėstytojai

Vytauto Didžiojo universitetas Kaune paskelbė konkursą etatinėms vietoms užsienio kalbų katedroje užimti. Reikalingi dėstytojai šioms kalboms: anglų, vokiečių, prancūzų, ispanų, italų, švedų ir japonų.

Geriausias Lietuvos politikas

Viešosios nuomonės tyrimų centras pranešė, kad pagal apklausos rezultatus (š.m. birželio 7-13 d.), Lietuvoje tuo laikotarpiu buvo populiariausi šie politiniai veikėjai: (duomenys procentais):

K. Prunskienė — 61, A. Brazauskas — 50, V. Landsbergis — 28. Toliau tarp populiariausių politikų seka: E. Vilkas, E. Bičkauskas, R. Ozolas, K. Motieka, J. Paleckis, K. Antanavičius, V. Beriozovas.

Kovo 11 dienos aktui pritarė 91 proc. apklaustųjų, nepritarė — 9 proc.

Pasitarimas su Gorbačiovu

Birželio pabaigoje pasikalbėjimui su M. Gorbačiovu buvo išvykę į Maskvą AT pirmininkas Vytautas Landsbergis, ministrė Kazimiera Prunskienė ir du AT deputatai: Vladimiras Jermolenka ir Česlavas Okinčicas. Pastarieji atstovauja tautines mažumas — rusų ir lenkų.

Pasikalbėjimas su M. Gorbačiovu truko 40 min., bet visas priėmimas užtruko apie dvi valandas. Tai vyko Kunceve — sename miško dvarelyje. Iš sovietų pusės dalyvavo: Lukjanovas, Ryžkovas, Jakovlevas. Arbatą gėrė ir rašytojas Saulius Šaltenis.

Sugrįžo kun. A. Svarinskas

Į Lietuvą iš Vakarų pasaulio sugrįžo kun. Alfonsas Svarinskas, ansčiau trečdalį savo gyvenimo praleidęs sovietų lageriuose.

Birželio 26 d. kun. A. Svarinskas papasakojo žurnalistams apie savo keliones po svečias šalis nuo 1987 m. liepos mėnesio, kada jis buvo priverstas apleisti Lietuvą. Į korespondento klausimą, ar sugrįžo visam laikui, jis pasakė:

— Aš manau — jeigu tik vėl neišveš kas iš Lietuvos... Atvažiavau su mintim likti čia, dirbti Lietuvos naudai.

Kun. A. Svarinskas atvažiavo per Lenkiją. Prie Lazdijų jį sutiko rusų kareiviai ir nenorėjo praleisti. Skambino į Vilnių. Jam teko laukti 2 valandas 45 minutes, bet pagaliau praleido. Pirmiausia užsuko pas Lazdijų kleboną.

Naujos problemos

72 dienas Lietuvą varžęs blokados žiedas pradeda atsileisti. Antiblokadinės komisijos pirmininkas A. Brazauskas pasakė, jog Kremlius davė telegramas įvairioms sąjunginėms ministerijoms, kad pradėtų tiekti Lietuvai žaliavas.

Mažeikių naftos perdirbimo gamyklai jau tiekiama žaliava. Rodos, būtų galima pradėti normaliai dirbti. Tačiau per visą sumaištį gamyklą paliko net 350 rusų tautybės specialistų, o likusieji tegali aptarnauti vieną technologinę liniją. Iš gimininių įmonių komplektuojamas naujas specialistų korpusas. Įmonei normaliai dirbant per dieną Mažeikiuose pakraunama iki 800 cisternų.

Devintas viruso nešiotojas

Lietuvos AIDS profilaktikos centras pranešė, kad išaiškintas devintas žmogus imunodeficito viruso nešiotojas. Du žmonės Lietuvoje jau serga AIDS. Vienas iš jų siunčiamas konsultacijai į Maskvą, kur turima didesnio patyrimo ir daugiau įvairių medikamentų. Antras ligonis, kuris šiuo metu dar visai neblogai jaučiasi, vyks į Maskvą kiek vėliau.

NĖRA REIKALO SKUBĖTI

Buvęs Prancūzijos respublikos prezidentas Giscard d'Estaing sako, kad nėra jokio reikalo skubėti su ekonominės pagalbos teikimu Sovietų Sąjungai. Būtų geriau palaukti, kol Sovietų Sąjunga parengs konkretų ekonominės reformos planą ir pradės jį vykdyti. Jei ekonominė pagalba bus iš anksto suteikta, ji gali sulėtinti persitvarkymo siekius, o ne padėti Sovietų Sąjungai. Vakaruose yra nemažai politinių ir ekonominių veikėjų, apžvalgininkų, pasisakančių prieš kreditų suteikimą sovietams. Prezidentas Bushas, pavyzdžiui, pasakė, kad Kremlius turėtų pirmiausiai smarkiai sumažinti ginklavimuisi skiriamas milžiniškas lėšas, apriboti arba visai nutraukti kai kuriems kraštams teikiamą ekonominę pagalbą, priminė, kad Kremlius Kubai kasmet išmoka apie penkis milijardus dolerių. Ekonomistai mano, kad sovietinės ekonomikos iš viso nebegalima išgelbėti ir nėra reikalo gelbėti. Ji turi būti pagrindinai reformuota. Net ir kai kurie sovietai ekonomistai viešai tvirtina, kad jei nebus reformuota sovietų ekonominė sistema, Vakarų pagalba bus nenaudinga. Rusas deputatas Rumjancevas Vatikano radijo dienraščiui duotame interviu pasakė, kad persitvarkymas Sovietų Sąjungoje nedavė jokių apčiuopiamų rezultatų nei politinėje, nei ekonominėje plotmėje. Jo įsitikinimu, persitvarkymas, viešumas, vadinamas socialistinis pliuralizmas pasmerkti žūti. Jų vietas užims kitos vertybės — daugiapartinė sistema, parlamentinė demokratija, politinė opozicija, laisva rinka, demokratinė Rusija, suverenumas. Rumjancevo nuomone, dabar prasidėjo ne persitvarkymo antroji fazė, kaip tvirtina Gorbačiovas, bet atsisveikinimo su socializmu laikotarpis.

Panašia tema Romos dienraštis „Il Tempo" paskelbė pasikalbėjimą su garsiuoju politologu, prancūzų žurnalistu Jean Francois Revel. Revelio įsitikinimu, Vakarai pervertina Gorbačiovą, į jį sudeda per daug vilčių, klaidingai mano, kad reikia visomis priemonėmis jį paremti ir jam padėti. Jei Gorbačiovo tikslas yra sustiprinti Sovietų Sąjungos komunizmą ir socializmą, sakė Revelis, nematau, kokia iš to galėtų būti nauda Vakarams ir kodėl Vakarai turėtų jam padėti stiprinti komunizmą. Jei, atvirkščiai, Gorbačiovas nori atsikratyti komunizmo, tuo atveju Vakarai privalėtų jį paraginti nesielgti dviprasmiškai: juk Gorbačiovas jau penkerius metus skelbia įvairias reformas, kurių, tačiau, nevykdo, o vos prieš kelias savaites amerikiečių žurnalui „Time" duotame interviu, primygtinai pabrėžė, kad yra komunistas ir leninistas. Galbūt Gorbačiovas, toliau kalbėjo Revelis, siekia sukurti „žmogiškojo veido" komunizmą, kažkokį laisva rinka besiriamiantį socializmą. Bet juk tokių sistemų iki šiol dar niekad nepasisekė įgyvendinti ir Vakarai neturi jokio intereso jų paremti. Be to, ir tai svarbiausia, kalbos apie ateities užmojus neišsprendžia sovietinės imperijos klausimo. Negalima paremti Gorbačiovo, jei ši parama padėtų represuoti Lietuvą, Armėniją, Gruziją ar Azerbaidžaną. Tam reikia griežtai pasipriešinti. Revelio įsitikinimu, Gorbačiovo skelbiamas persitvarkymas yra tapęs kažkokiu tolimu, nepasiekiamu idealu, panašiai kaip anksčiau miražu buvo komunizmas. Ir komunizmas ir persitvarkymas žada kažkokią šviesią ateitį, laimingą rytojų, kuris niekada nepasirodo, o gyvenimo tikrovė yra katastrofiška. Tai liudija kasdieninis gyvenimas. Taigi, prieš teikiant pagalbą Gorbačiovui reikia giliai ir visapusiškai išnagrinėti. Kita vertus, pastebėjo Revelis, ar apsimoka duoti milijardą dolerių skęstančio laivo kapitonui? Jei laivas iškleręs, tegu jis sau skęsta. Jei, betgi, kapitonas vistik pasiryžęs laivą gelbėti, turi jį atremontuoti, nebeveikiančias mašinas pakeisti naujomis. Bet tam jau per vėlu. Viesulas jau ruošiasi viską paskandinti. Vakarai neturėtų gelbėti į dugną grimstančios sovietinės ekonomijos. Verčiau tepasirūpina, kad ji galutinai pranyktų. Tik po to bus galima pradėti iš naujo viską atstatyti, baigė Revelis. VAT.R.

PAIEŠKOJIMAS

Jono Sabaliausko, Jurgio, arba jo šeimos narių ieško puseserė Marija Vitraelytė-Kazlauskienė, Jurgio duktė.

Rašyti šiuo adresu: Marija Vitraelytė-Kazlauskienė, Vilkaviškio m. Žemaitės 3, Lietuva.

PAMINĖTA 1920 METŲ SUKAKTIS

Šiandien Lietuvos AT plenariniame posėdyje paminėjo 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartį tarp Nepriklausomos Lietuvos valstybės ir Tarybų Rusijos valstybės.

Lietuvos AT vicepirmininko pavaduotojas Alvydas Medalinskas iš Vilniaus perdavė žinias LIC-ui apie šios sutarties 70 metų jubiliejaus minėjimą. Minėjimas prasidėjo 10 val. ryto. Pranešimus darė AT pirmininkas Vytautas Landsbergis, AT vicepirmininkas Bronius Kuzmickas, AT Užsienio reikalų komisijos pirmininkas Emanuelis Zingeris, Ministrų Tarybos pirmininkės pavaduotojas Romualdas Ozolas, Rusijos parlamento tautybių tarybos pirmininkas Abdulatipovas, Rusijos Demokratų partijos pirmininkas Nikolajus Travkinas bei atstovai iš Leningrado miesto tarybos bei Oriolo srities. Abdulatipovas yra Boriso Jelcino pavaduotojas ir atvyko į Vilnių vietoje Rusijos AT pirmininko.

Lietuvos AT posėdžio metu svarstė ir priėmė du dokumentus. Pirmas yra kreipimasis į Rusijos federacijos tautas bei Rusijos AT. Šis vienbalsiai priimtas pareiškimas atkreipė dėmesį į 1920 m. sutartį ir išreiškė viltį, kad Lietuvos ir Rusijos tautos bei valstybės draugiškai ir taikingai bendradarbiaus.

Antras dokumentas nukreiptas į TSRS AT susilaukė šiek tiek opozicijos. Jame nurodoma, kad TSRS Liaudies deputatų kongresas gruodžio 24 d. pasmerkė Molotovo-Ribentropo pakto slaptus protokolus kaip neteisėtus.Sekantis žingsnis turėtų būti TSRS AT 1940 gruodžio 3 d. nutarimo, inkorporuojančio Lietuvą į TSRS sudėtį, atšaukimas. Lietuvos AT kviečia TSRS AT imtis tokios iniciatyvos. Anot Medalinsko, kai kurie deputatai šiam pareiškimui priešinosi, nes jų nuomone dabartinės TSRS AT sudėtis nėra palanki Lietuvai. Jei dabartinė AT pasielgtų priešingai, negu Lietuva pageidauja, t.y. nubalsuotų patvirtinti 1940 rugpjūčio 3 d. įstatymo teisėtumą, tai galėtų apsunkinti Lietuvos poziciją derybose su Maskva. Tačiau šitoks samprotavimas nepatiko daugumai Lietuvos deputatų. Balsavime tik 11 šiuo klausimu susilaikė.

A. Medalinskas pranešė, kad šiandien taikos sutarties 70 metų jubiliejų paminėti ruošėsi ir Vilniaus Sąjūdžio taryba, kuri kvietė visuomenę rinktis 19 val. Nepriklausomybės aikštėje prie AT rūmų.

Paklaustas ar TSRS blokada prieš Lietuvą visiškai nutraukta, A. Medalinskas atsakė, jog ekonominės blokados prieš Lietuvą lyg ir nebėra — Lietuvos vyriausybė neturinti žinių, kad Maskva bet kokias žaliavas ar produktus sąmoningai blokuotų. Tačiau, buvusios ekonominės blokados pasekmės tikrai jaučiamos. Pavyzdžiui, Mažeikių naftos perdirbimo gamykloje trūksta specialistų, kurie galėtų užimti svetimtaučių darbininkų darbo vietas.

Medalinskas pridūrė, kad prieš porą dienų gautomis žiniomis, politinė blokada prieš Lietuvą tebesitęsia — vizos į Lietuvą dar buvo blokuojamos.

Šį savaitgalį bus pažymėta kita Lietuvai svarbi sukaktis. Liepos 15 d. Žalgirio mūšio 580 metų sukaktis. Pasak A. Medalinsko į Lenkijoje ruošiamą minėjimą vyksta kai kurie AT deputatai bei Sąjūdžio atstovai. Be to, sekmadienį Kaune prie miesto savivaldybės rūmų bus atidengtas Vytauto Didžiojo paminklas, kurį nepriklausomybės laikais sukūrė skulptorius Vincas Grybas.

LIC

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

PAIEŠKOJIMAS

Esu nuoširdžiai dėkinga už laikraštį „Europos Lietuvis", kurį nuolat gaunu. Labai įdomu sekti, kaip jūs traktuojame mūsų krašto įvykius. Labai malonu, kad pergyvenate dėl mūsų likimo.

Ieškau savo mamos brolio Adam Tyrlaukio, Lauryno, gimusio apie 1903 m., kuris, baigęs Kauno Universiteto farmacijos skyrių, apie 1940-41 m. išvyko į Ameriką. Apie 1950 m. jis gyveno Kalifornijoje. Jeigu jo nebėra gyvųjų tarpe, prašau atsiliepti jos vaikus. Mano adresas: Ina Šalkauskaitė-Lubninienė, Smėlynės 51-5, Panevėžys, Lietuva.

Siunčiu 21 sv. ir prašau siuntinėti „Europos Lietuvį".

B. Drevinskas, Škotija

Saudargienės knyga prasta. Tai jau antras (šiuo metu) jūsų prastas leidinys. Mūsų literatūros rinkai nykstant, leidžiate ir skaitytojams siunčiate beverčius leidinius. Daugiau neužsakytų knygų prašau man nesiuntinėti.

A. Dundzila, JAV

Siunčiu 30 sv. už „Europos Lietuvį" ir už 1990 m. kalendorių, likusius 5 sv. aukoju spaudai.

V. Lisius, Nottinghamas

Nuoširdžiai dėkoju už jūsų darbą ir pastangas. Linkiu ir toliau nepavargti nedėkingame lietuviškos spaudos darbe. Siunčiu 35 dolerius.

S. Pociulis, JAV

Puikiausios sėkmės ir ištvermės labai rimto ir atsakingo darbo baruose. Siunčiu 55 dolerius už 1991 m. „EL" prenumeratą ir laikraščiui paremti.

A. Dundulis, JAV

Siunčiame jums visiems gražiausius mūsų linkėjimus ir sėkmės jūsų darbuose. Taip pat visiems sulaukti mūsų visų didžiausio troškimo — Nepriklausomybės mūsų Tėvynei.

J. ir E. Karosai, Kanada

Ačiū už jūsų pastangas išlaikyti lietuvybę, leidžiant lietuviškas knygas. Sulaukus senatvės, prašau daugiau leidinių nesiuntinėti, nes nebus atsilyginta.

A. Juodvalkis, JAV

VYTAUTUI LANDSBERGIUI REMTI PARAŠŲ VAJUS

Prieš tris savaites D. Britanijoje gyvenantiems „Europos Lietuvio" skaitytojams išsiuntinėjome skrajukes, prašydami rinkti parašus Lietuvos Respublikos AT pirmininkui V.Landsbergiui remti. Jas užpildžius prašėme grąžinti iki liepos 23 d. Jau gauta 20 parašų rinkimo skrajukių. Visiems parašų vajuje dalyvavusiems, o ypatingai parašus rinkusiems nuoširdžiai dėkojame.

Spausdiname su skrajukėmis prisiųstų laiškų ištraukas.

Neturiu supratimo, ko norima tuo atsiekti?. Kodėl anglų kalboje ir kieno parašai turėtų būti, lietuvių ar anglų?

J. Domeika, Nottinghamas

Esu daugiau nei aštuoniasdešimt metų amžiaus, todėl pažįstamų anglų mažai teturiu. Neturiu žurnalisto gabumų, todėl naujai sutiktų klausti ką galvoja apie Lietuvos Sąjūdžio Vadovą nelabai patogu. Bet aš galiu pasakyti ką aš pats apie Vytautą Landsbergį galvoju.

Nesitikėjau, kad iš komunistinio samanyno Lietuvoje toks puikus atžalynas išaugtų. Tikiu, kad V. Landsbergis yra Dievo siųstas Lietuvos nepriklausomybės atstatymui. Jeigu jis to nepajėgs, tai niekas kitas to negalės padaryti. Jau matėm, kad kiti, nors perėję „Sibiro akademiją", bet nelabai susigaudė, ką ir kaip laisvėje galima laimėti. Ačiū Dievui, jie nutilo dar daug nepagadinę.

Mūsų kovai su Maskva reikia, kaip tik tokio žmogaus kaip V. Landsbergis. Šaltai, nesvyruodamas žengia prie tikslo, nepasiduoda panikai, kai rusų tankai už durų tarška. Nenusileidžia principiniuose dalykuose. Puikiai žino visus istorinius įvykius ir didelį priedą faktų, kurie tinka mūsų kovai su Maskva laimėti.

Jis dirba sunkų ir labai atsakingą darbą. Vieno bijau, kad jis nepavargtų ir nepasitrauktų iš šio posto.

Meldžiu Dievą pagalbos Jo darbuose ir siekimuose! Geros sveikatos ir dvasios stiprybės. Širdyje ir mintyse visados su Jumis!

N. Butkus, Brightonas

Aš netikiu, kad parašų rinkimas daug padėtų Lietuvai ar Vytautui Landsbergiui. Mano įsitikinimu yra svarbiau pakeisti dabartinį bedievišką himną, Maironio giesme „Apsaugok Aukščiausias tą mylimą šalį, kur mūsų sodybos, kur bočių kapai". Dabartiniame himne vietoje Dievo yra garbinama Lietuva. Tai todėl ji ir lietuviai nesulaukia nei iš Dievo, nei iš pasaulio didžiųjų jokios pagalbos.

A. Žukauskas, Manchesteris

Siunčiu parašus bendradarbių, su kuriais dirbu Lucas Diesel Systems pramonėje.

J. Jakimavičius, Sittingbourne

Siųsdamas pavardžių sąrašą, noriu priminti, kad dar negavome „Europos Lietuvio".

P. Bukauskas, Birminghamas

DAINŲ ŠVENTĖ LIETUVOJE

Liepos 6-8 dienomis Vilniuje vyko 13-toji Tautinė Dainų šventė, pirmoji per penkiasdešimt metų vėl nepriklausomoje Lietuvoje. Nežiūrint tik pasibaigusios ekonominės blokados sudarytų sunkumų ir tarybinės kariuomenės provokacijų, Dainų šventė praėjo pakilioje nuotaikoje ir vėl atgaivino lietuvių meilę savo tautai ir jos kultūrai. Atsikračius priverstinės komunistinės ideologijos ir Maskvos įsakų, kad dalis dainų būtų atliekama rusiškai. Dainų šventė vėl sugrįžo į lietuvių tautinės kultūros festivalio formą, kokia ji buvo dar prieš karą nepriklausomoje Lietuvoje.

Pirmoji Dainų šventė Lietuvoje įvyko Kaune 1924 m. rugpjūčio 23-25 dienomis, kompozitoriaus J. Žilevičiaus iniciatyva. Šventėje dalyvavo 80 chorų su 3000 dainininkų, kurių klausėsi virš 50.000 dainos mylėtojų. Dirigentų tarpe buvo žinomi Lietuvos kompozitoriai klasikai, kaip J. Naujalis, St. Šimkus, J. Žilevičius, J. Tallat-Kelpša ir kiti. Pirmoji Dainų šventė Lietuvoje turėjo didelį pasisekimą ir buvo nutarta tokias dainų dienas ruošti ir ateityje. Antroji dainų šventė įvyko 1928 metų liepos mėnesį toje pačioje Petro Vileišio aikštėje Kaune, dalyvaujant 170 chorų su 6000 dainininkų ir apie 100.000 klausytojų.

Dainų šventės buvo ir tebėra ruošiamos ir lietuvių išeivijoje. JAV, kur buvo susispietęs didžiausias lietuvių emigrantų skaičius, jungtinių chorų pasirodymas buvo įtrauktas į kampaniją už Lietuvos nepriklausomybę. Pavyzdžiui, jau 1916 m. Čikagoje 12 chorų su 500 dainininkų, vadovaujant A. Pociui, suruošė iškilmingą koncertą, kad atkreipti tautiečių ir amerikiečių dėmesį į lietuvių pastangas atstatyti savo valstybę. Panašūs jungtinių chorų koncertai buvo suruošti New Yorke 1917 ir 1918 metais. Šie koncertai vėliau išsivystė į dainų šventes, iš kurių didžiausia įvyko 1939 m. New Yorke, pasaulinės parodos metu. Šventėje dalyvavo 60 chorų su 3000 dainininkų iš JAV ir Kanados.

Tarybų Sąjungai 1940 m. okupavus Lietuvą, komunistų propagandistai nutarė nepanaikinti dainų švenčių, bet panaudoti jas, kaip įrankį komunistinei ideologijai skleisti, per taip vadinamą „tautų draugystę" bei internacionalizmą palaipsniui mažinant tautinės lietuvių kultūros įtaką visuomeniniame gyvenime. Buvo kuriamas naujas tarybinis „folkloras", juodinantis gyvenimą nepriklausomoje Lietuvoje ir liaupsinantis žmonių laimę tarybinėje santvarkoje. Muzikams buvo įsakyta surinkti iš liaudies tokias dainas. Tačiau, kadangi tokio pobūdžio dainų liaudyje iš viso nebuvo, jos buvo sukurtos prisilaikant komunistinės formulės ir pristatomos, kaip lietuvių liaudies dainos. Jos buvo harmonizuojamos chorams ir turėjo būti įtraukiamos į dainų švenčių programas, kartu su rusiškomis ir kitų „broliškų respublikų" dainomis.

Dabar, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, visos šios komunistinės propagandos šiukšlės išmestos iš Tautinės Dainų šventės programos, o tiksliau pasakius, jos iš viso net nebuvo į ją įtrauktos.

Kaip pranešė Vilniaus radijas, jau visą pirmąją šio mėnesio savaitę Vilnius gyveno artėjančios dainų šventės nuotaika. Tai vienur, tai kitur galėjai pamatyti tautiniais drabužiais pasipuošusių įvairiausio amžiaus žmonių, jaunimo grupes traukiančias lietuvių liaudies dainas. Savaitės viduryje, trečiadienį, Vilniuje buvo surengtas svečių iš užsienio koncertas. Per geležinę sieną Lietuvon sugebėjo prasiveržti tik trys tautinių šokių kolektyvai — Klevelando „Grandinėlė" iš JAV, šeši Adelaidės „Žilvino" šokėjai ir Punsko lietuvių ansamblis „Jotva". Išeivijos šokių vakaras buvo tarsi maža ansamblių dienos preliudija. Visur čia skambėjo graži lietuviška šneka, mirgėjo tautinių rūbų raštai ir buvo sunku atskirti kas čia iš Lietuvos, kas iš JAV, Lenkijos ar Australijos.

Tryliktoji Tautinė Dainų šventė prasidėjo penktadienį, liepos 7 dieną. Stiprybės medžio ąžuolo emblemomis padabintas Vilnius priėmė daugiau, kaip 30.000 dainininkų, šokėjų, muzikantų iš visos Lietuvos. Taip pat atvyko dainos ir šokių megėjų iš Latvijos, Estijos, Rusijos, Moldavijos ir, kaip minėta, trys šokėjų grupės iš Lenkijos, Amerikos ir Australijos. Buvo laukta daug daugiau dalyvių iš lietuvių išeivijos, bet dėl blokados metu įvestų kelionių į Lietuvą suvaržymo, dauguma negavo vizų.

Dainų šventės dalyvius pasiekė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininko dr. Vytauto Bieliausko sveikinimas.

Šventės proga, Vilniaus Dailės parodų rūmuose atidaryta didžiulė lietuvių liaudies meno paroda su daugiau kaip 1500 eksponatų. Vakare, Katedros aikštėje šv. Mišias aukojo ir šventės vėliavą pašventino arkivyskupas Julijonas Steponavičius, o po to šventės dalyviai pasklido po Vilniaus senamiestį. Visur iškilmėse dalyvavo Lietuvos parlamento ir vyriausybės vadovai. Į šventę taip pat atvyko Latvijos ir Estijos parlamentų pirmininkai A. Gorbunovs ir R. Ruutelis.

Šeštadienį, antrąją Dainų šventės dieną, „Žalgirio" stadione, kuriame telpa 14.00 žmonių, įvyko du tautinių šokių koncertai. Dar vidurdienį dalyvių eisena su vėliava iš Nepriklausomybės aikštės žengė stadiono link. Koncertai tęsėsi visą popietę iki vakaro sutemų. Šokėjai iš visos Lietuvos, kartu su svečiais atliko įdomią programą susidedančią iš keturių Lietuvos etninių sričių tautinių šokių. Įvairias šokėjų grupes į darnų bendrą pasirodymą surišo vyriausia šventės choreografė Elena Morkūnienė. Ji sakė, kad esanti patenkinta šokėjų pasiruošimu ir noru kuo geriau pasirodyti. Nors oras nebuvo visai palankus ir pirmojo koncerto metu truputį lynojo, niekas į tai nekreipė dėmesio, žiūrovai šokėjus pasitiko su didžiuliu entuziazmu. Ypatingai sužavėti buvo svečiai iš išeivijos kolonijų, kurių, deja, dėl suvaržymų taip pat buvo tik nedidelis pulkelis.

Trečioji Tautinės Dainų šventės diena, sekmadienis, buvo skirta lietuviškai dainai. Tai buvo, šios trijų dienų šventės, svarbiausia diena ir todėl nenuostabu, kad sutraukė didžiausią skaičių žiūrovų. Dainų šventė iškilmingai pradėta Vinco Kudirkos „Tautine giesme" — Lietuvos Respublikos himnu, tuo pabrėžiant radikalų nusisukimą nuo per 50 metų ruoštų dainų švenčių ir okupanto Lietuvai primestos ideologijos. Šios dainų šventės programą daugumoje sudarė mūsų senosios kartos kompozitorių harmonizuotos lietuvių liaudies dainos. Kiek buvo įmanoma, stengtasi grįžti į pirmosios 1924 m. dainų šventės repertuarą ir formą. Vėl skambėjo J. Naujalio, St. Šimkaus, M.K. Čiurlionio harmonizuotos dainos, taip pat dainos, sukurtos didžiojo atgimimo poeto Maironio žodžiams. Šventė vyko gražiame Vingio parke, mačiusiame ne vieną Lietuvos atgimimui svarbų susibūrimą. Jungtinio choro vyriausiu dirigentu buvo išrinktas mūsų veteranas kompozitorius Konradas Kaveckas. Visiems buvo išdalinti dainorėliai su gaidomis, kad tokiu būdu prie galingo jungtinio choro galėjo prisidėti ir žiūrovai. Tvyrojo nepaprastai pakili, jaudinanti nuotaika. Lietuvos AT pirmininkas Vytautas Landsbergis šventės pabaigoje pasakė:

„Kuriame savo valstybę iš naujo, dainuojame tas dainas, kurias norime, dirbame pagal savo įstatymus, savo tautos labui". Tryliktoji Tautinė dainų šventė baigta daina „Lietuva brangi", kuri tapo antruoju tautos himnu.

J. Rubas

„Mūsų Pastogė" Nr. 28, 1990.VII.16.

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

„Nidos" ansamblio dainų klausosi (iš kairės): **DBLS-gos pirmininkas J. Alkis, Ponia Balickienė ir Lietuvos Atstovas V. Balickas.**

Po koncerto Lietuvių Namų darželyje „Nidos" dainininkės užkandžiauja.

Visos nuotraukos: *ELR*

Liepos 8 d. Chaldone, prie Londono, įvyko Liberalų Internacionalo Britų Grupės ir Rytų-Surrey Liberalų-Demokratų partijos narių susirinkimas, kuriame pakviesti dalyvavo ir Liberalų Internacionalo Liberalų Egzilyje atstovai. Susirinkime buvo pranešta apie Lietuvoje įsikūrusią Lietuvos Liberalų Sąjungą. Nuotraukoje iš kairės: **Jugoslovijos Liberalu Federacijos pirmininkas N. Petrovič, Liberalų Internacionalo vicepirmininkas ir Liberalų Internacionalo Biuro narys Sir David Steel, Lietuvių Liberalų Egzilyje sekretorius Vl. Dargis.**

PAMINĖTAS JUOZAS GIRNIUS

Lietuvių Piliečių draugijos namuose, Bostone, JAV, paminėtas įžymiojo lietuvių folosofo Juozo Griniaus 75-rių metų amžiaus jubiliejus. Minėjimą suruošė „Lietuvių Enciklopedijos" leidėjas Juozas Kapočius su talkininkais. Paskaitą skaitė Kęstutis Ignas Skrupskelis, North Carolinos universiteto profesorius. Prelegentas apžvelgė jubiliato mokslinę ir literatūrinę veiklą. Jubiliatą raštu pasveikino daug įžymių asmenybių, jų tarpe Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius, AT pirmininkas Vytautas Landsbergis. Padėkos žodyje Juozas Grinius pažymėjo, kad jo gyvenimo tikslas buvo dirbti Lietuvoje, bet okupacija sutrukdė ir gyvenimo kelią pasuko į Vakarus. Jubiliatas buvo pagerbtas ir Lietuvoje. Vilniuje buvo surengta mokslinė konferencija su devyniom filosofinėm paskaitom. Konferenciją surengė Stasio Šalkauskio fondas.

PAGALBA LIETUVAI

Ekonominė blokada paskatino daugelį pasaulio visuomeninių ir žmogaus pagalbos organizacijų tiekti Lietuvai humanitarinę pagalbą. Ji pasiekia kraštą per Lietuvos Raudonąjį Kryžių, Sveikatos apsaugos ministeriją, katalikių moterų sambūrį „Caritas". Daugiausia pagalbos susilaukta iš JAV. Maisto, medikamentų, vitaminų krovinius atsiuntė taip pat Belgijos ir Austrijos katalikų organizacijos, Krokuvoje įsikūręs pagalbos Lietuvai komitetas, Punsko lietuviai, Urugvajaus lietuvių draugija, Toronto lietuvių draugija. Medikamentų siuntos patenka į Lietuvos vaistų sandėlį. Iš čia Lietuvos gydytojų, Raudonojo Kryžiaus ir Caritas atstovų komisija vaistus skirsto rajonams. Medikamentų siuntos, betgi, ne visuomet lengvai pasiekia Lietuvą. Kai kurios jų yra sovietų sulaikomos ir tik po didelių pastangų pasiseka jas pervežti į Lietuvą.

VAT.R.

RUSIJA SIŪLO SUTARTĮ

Rusijos federacinės respublikos prezidentas B. Jelcinas Lietuvos respublikos AT pirmininkui V. Landsbergiui ir ministrei pirmininkei K. Prunskienei pasiųstoje telegramoje pasiūlė, kad Lietuva ir Rusijos federacinė respublika sudarytų abien šalim naudingą savitarpio bendradarbiavimo sutartį, kuri įsigaliotų 1991-aisiais metais. Pagal siūlomą sutartį turėtų būti išplėsti tarpusavio ekonominiai, prekybiniai ir kitokie santykiai.

Spaudos agentūros žiniomis, Borisas Jeltcinas liepos 12-tą ruošėsi aplankyti Lietuvą. Kaip tik tą dieną prieš 70 metų Lietuva ir Sovietų Sąjunga pasirašė taikos sutartį, kuria sovietų vyriausybė pripažino nepriklausomą Lietuvos valstybę. Bet kaip žinoma, jis tą dieną Maskvoje išstojo iš komunistų partijos ir todėl į Lietuvą neatvyko. Vietoj jo į Lietuvą atvyko jo paskirta deputatų delegacija, kuri susitiko su Lietuvos vyriausybės atstovais ir pasirašė eilę susitarimų.

NAUJI DIPLOMATAI

Buvusieji Lietuvos komunistų partijos atsakingi pareigūnai, pašalinti iš Lietuvos vyriausybės viršūnių, dabar papildo sovietų diplomatų gretas Afrikoje ir Azijoje. Buvęs Lietuvos kompartijos antrasis sekretorius Dibenko paskirtas Sovietų Sąjungos ambasadoriumi Mozambike, o buvęs ministras pirmininkas Vytautas Sakalauskas — tos pačios ambasados patarėju. Lietuvos kompartijos ideologas Valerijonas Baltrūnas bus sovietų ambasadoriumi Dramblio Kaulo respublikoje, Česlovas Šližius — ambasadorius Mongolijoje, o buvęs užsienio reikalų ministras Viktoras Mikučiauskas atstovaus Sovietų Sąjungai Sierra Leone respublikoje. Priešingu keliu nuėjo Justas Paleckis: anksčiau dirbęs sovietų diplomatinėje tarnyboje, sugrįžo į Lietuvos kompartiją, kur dabar eina atsakingas pareigas. Vienas iš buvusių Lietuvos kompartijos aukštų pareigūnų Plechavičius, visiškai pakeitė savo veiklos sritį, metė politiką ir ėmėsi privataus verslo. Dabar jis gamina karučius.

VAT.R.

NAUJAS „EL" REDAKCIJOS IR SĄJUNGOS FAXO NUMERIS 071-221 6164

VOKIETIJOJE

VOKIETIJOS ATEITININKŲ ŠVENTĖ

Šių metų birželio 2 d. išvykome dvejomis mašinomis ir dvejais autobusiukais Bavarijos kalnų link į Memmingeną pas prelatą Antaną Bungą. Moksleivių buvo šešiolika, studentų trys, o taip pat mokytojų ir kitų ateitininkų. Po trijų valandų kelionės, atvykę truputį pailsėjome ir pavakarieniavome. Suvažiavimą pradėjome su p. Liudo Dambrausko iš Kauno paskaita. Jis kalbėjo apie ateitininkų istoriją ir taip pat pasakojo apie savo kaip politinio kalinio pergyvenimus. Po to jaunimas išsiskyrė apžiūrėti miestelį, o senimas liko pasišnekučiuoti. Antrą šventės dieną pradėjome su pusryčiais, sekant šv. Mišiom. Šiais metais į mūsų ateitininkų šeimą įsijungė keturi nauji nariai — įžodininkai — Marisa Aleksejūnaitė iš Uragvajaus, Elina Gaudimauskaitė ir Juozas Lukšas iš Argentinos ir Paulius Stepanas iš Australijos. Per šias mišias jie davė savo pažadus dirbti Dievui ir Tėvynei ir visą atnaujinti Kristuje. Mišias atnašavo vyskupas dr. Antanas Deksnys. Po to sekė dr. Valentino Kabašinsko iš Kauno paskaita apie katališkumo ir tautiškumo principus. Iš šios temos išsivystė įdomios diskusijos apie katalikybės ir lietuviškumo svarbą. Papietavę išvykome į Neuschwanstein pilį. Tai Liudviko 2-ojo pilis. Matėme daugiau pilių ir nuostabius Bavarijos kalnus — Alpes apauguses eglaitėmis. Šalia pilių atsispindėjo Vilties ežeras ir jo kriokliai bei upeliai. Daug išvaikščioję ir pavargę grįžome šiltai vakarienei, paties prel. Bungos paruoštų lietuviškų didžkukulių. Dešimtą valandą vakaro pradėjome vakarinę programą, kurią paruošė moksleiviai ateitininkai. Buvo padeklamuotas eilėraštis, dainų būrelis padainavo liaudies dainų, dvi muzikantės pagrojo, krėtėme juokus, matėme berniukų versiją „Raudonkepuraitės" ir Virginijus Jocys, grodamas gitara, padainavo savo sukurtų dainų. Po to sekė žaidimai. Spėliojome negirdėtų lietuviškų žodžių reikšmes, dainavome dainas, kurias turėjome atspėti su viena duota dainos eilute, ir pasiskirstę grupelėmis, išvaidinome vaidinimėlius, kuriuos turėjome sukurti naudojant duotus žodžius ir parinktus daiktus. Dalyvaujant seniems draugams, studentams ir moksleiviams praleidome smagiai lietuvišką vakarą. Paskutinę dieną po pusryčių dalyvavome šv. Mišiose. Paskutinį pokalbį pravedė svečiai iš Panevėžio. Prel. Jonas Juodelis kalbėjo apie ateitininkus Nepriklausomoj Lietuvoj, o prel. Juozas Antanavičius papasakojo apie dabartinę ateitininkų veiklą Panevėžio vyskupijoj. Papietavę atsisveikinom su visais ateitininkais, kurių buvo 40, padėkojome šventės šeimininkui prel. Bungai ir išvažiavome namo.

Rima Idzelytė

PASIRUOŠIMAS DERYBOMS

(Atkelta iš 1 psl.)

Lietuvos vyriausybė jau parengė protokolo projektą su pasiūlymais dėl derybose su Maskva svarstytinų temų, derybų ir vietos. Lietuvos ministrė pirmininkė K. Prunskienė pakartotinai kalbėjosi telefonu su sovietų ministru pirmininku Ryžkovu. Jis pranešė, kad jis pats vadovaus sovietų delegacijai derybose su Lietuva, pasiūlė, kad ir lietuvių delegacijai vadovautų ministrė pirmininkė, o ne jos pavaduotojas Romualdas Ozolas ar kuris kitas vyriausybės narys, kaip kad lietuviai buvo anksčiau numatę. Sovietų delegacijoje, be ministro pirmininko Ryžkovo, turėtų dalyvauti kiti asmenys, tarp jų du Sovietų Sąjungos AT deputatai. Lietuvos delegacijos sąstatas dar nėra žinomas.

Pagal turimą informaciją, Lietuvos vyriausybė pareikalavusi, kad Maskva, dar prieš derybų pradžią, panaikintų lietuvių prievolininkų šaukimą į Raudonąją armiją, užsienio piliečių kelionių į Lietuvą suvaržymus, leistų lietuviams laisvai palaikyti santykius su pasauliu, taip pat su sovietinėmis respublikomis, Lietuvos-Lenkijos pasienyje, be Lazdijų, atidarytų kitą perėjimo punktą. Dabartiniu metu sovietinė valdžia smarkiai varžo užsienio kraštų piliečių keliones į Lietuvą: tik retais atvejais jiems išduodamos įvažiavimo vizos.

VAT.R.

ŠVEICARIJOJE

EUROPOS LIETUVIŲ 37-TOS STUDIJŲ SAVAITĖS EINSIEDELNE, ŠVEICARIJOJE

PROGRAMA

Rugpjūčio 5 d., sekmadienį.

Susipažinimo vakaras

Rugpjūčio 6 d., pirmadienį.

9.00 val. Studijų Savaitės atidarymas. Svečių pasveikinimas.

10.15 val. paskaita: Kun. dr. J. Juraitis — Tapatybė-tikėjimas-tauta.

20.00 val. Lietuvos Respublikos AT Pirmininkas Vyt. Landsbergis: Lietuvos Respublika — 1990 m. pavasarį.

Rugpjūčio 7 d., antradienį.

10.00 val. PLB-nės Pirmininkas prof. dr. V. Bieliauskas: Sustoję laikrodžiai pajudėjo. Praeitis, dabartis ir ateitis Lietuvoje ir išeivijoje.

20.00 val. Lietuvos Respublikos AT narys K. Motieka: Lietuvos Respublikos 1990 m. kovo 11 d. aktų teisinis aspektas.

Rugpjūčio 8 d., trečiadienį.

Iškyla autobusais į Lucerną. Iš ten ekskursija laivu po Keturių Kantonų ežerą. Pietūs laive.

Rugpjūčio 9 d., ketvirtadienį.

10.00 val. Vilniaus Universiteto Bibliotekos Vicedirektorius Alg. Čaplikas: Vilniaus Universiteto Biblioteka: istorija, dabartis ir perspektyvos.

20.00 val. Dr. K. Girnius, Münchenas: Tradicija ir dorovė.

Rugpjūčio 10 d., penktadienį.

10.00 val. V. Natkevičius, M.A., Viernheim, Vokietija: A. Miškinio poezija.

20.00 val. Vilniaus Universiteto Prorektorius prof. dr. R. Pavilionis: Lietuvos sapnas ir realybė.

Tėviškės valandėlė: dainos-muzika-šokiai

Rugpjūčio 11 d., šeštadienį.

10.00 val. Studijų savaitės įvertinimas, sekančiai Studijų Savaitei vietos parinkimas, pasiūlymai, diskusijos ir t.t.

Rugpjūčio 12 d., sekmadienį.

Susikaupimo valandėlė, pamaldos. Atsisveikinimas.

Dr. K. Čeginskas ir dr. J. Norkaitis sutiko būti Studijų Savaitės paskaitų moderatoriais.

Ši programa yra provizorinė. Pasikeitus aplinkybėms ji gali būti pakeista.

Šveicarijos LB-vės Org. Kom.

BELGIJOJE

PAGALBA LIETUVAI — AID TO LITHUANIA

Liepos 9-tą dieną iš Belgijos į Lietuvos pasienį išvažiavo sunkvežimis su vaistų, medicinos įtaisų, švirkštų bei pieno miltelių siunta. Transportui ir pirkiniams pinigus gavome iš rinkliavos pas lietuvius ir jiems simpatizuojančius draugus.

Organizacija „S.O.S. Hopitaux-Ziekenhuizen" priklausanti Europos Parlamento Kadre, dovanojo medicinos įtaisų, o vaistus surinko patys tautiečiai iš daktarų. Belgijos vyriausybė per Sveikatos Ministeriją davė penkis kūbinius metrus švirkštų diabeto ligoniams slaugyti. Siuntą sukordinavo karitatyvinė organizacija Maria-Steen. Do Mee.

Nuo blokados pradžios Belgijos Lietuvių bendruomenė ėmėsi aktyviai organizuoti pagalbą pagal savo išgales. Įvairios organizacijos pritarė ir davė konkrečius siuntinius į Lietuvą, birželio 12 dieną iš Caritas Catholica-Boechout (Belgien) ir International Society For Human Rights (Frankfurt, West Germany).

Mūsų aktyvusis pasiuntinys ir tarpininkautojas Mindaugas Kuzminskas grįždamas į Lietuvą užsuko į Frankfurtą tartis dėl antrojo siuntinio pagalbos iš šios organizacijos.

Lietuvių B-nės siunta turėjo būti Lietuvoje liepos 12-tą dieną.

Stasia Baltus, *pirmininkė*

SUVAŽIAVIMAS LIETUVOJE

Numatytas gegužės, birželio mėnesiais išeivijos lietuvių mokslininkų, inžinierių ir verslininkų suvažiavimas Lietuvoje, jei sovietinė valdžia nesutrukdys, įvyks rugpjūčio 24 — rugsėjo 7 dienomis. Suvažiavimą organizuoja Kauno Politechnikos Institutas ir Lietuvos švietimo ministerija.

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Liepos 22 — rugpjūčio 5 — Lietuvių vaikų vasaros stovykla Romuvoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Liepos 28 — rugpjūčio 4 — 41-ji tradicinė skautų stovykla Lietuvių Sodyboje.

Liepos 30 - rugpjūčio 13 — Nidos spaustuvės vasaros atostogos.

Rugpjūčio 5-12 — XXXVII Europos lietuvių studijų savaitė Einsiedelne, Šveicarijoje.

Rugsėjo 3 — Mokslo metų pradžia Vasario 16-je gimnazijoje, Hüttenfelde, V. Vokietijoje.

Spalio mėnesį įvyks du didesnio masto koncertai — Bradforde ir Nottinghame. Apie tai dar informuosime.

Spalio mėn. 6 d. Wolverhamptone įvyks DBLS Tarybos Posėdis-Suvažiavimas.

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

AUKOS SPAUDAI

5.00 sv. — A. Bulevičius
4.00 sv. — V. Lisius.
3.00 sv. — J. Katilius.
Aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

AUKOS VAIKAMS

British- Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania

Gautos šios aukos: po 20.00 sv. — E. Davies iš Londono, K. Tamošiūnai iš Edgeware, V.J. Balčikoniai iš Guildford ir V.J. Mačiulis iš Bordon; 15.00 sv. — P.B. Dobrovolskiai Kendel; po 10.00 sv. — A.S. Raulinaičiai iš Hornchurch, K.A. Vilkoniai iš Sheffieldo; 5.00 sv. — D. Jankūnas iš Southgate; 0.50 sv. — Kay Cummings; 50 dol. — J. Pečkaitis iš JAV.

Martin ir Aldona Pukštytė-Wright fondo raštinės reikalams paaukojo rašomąją mašinėlę ir kitus raštinės reikmenis.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame ir prašome dar neaukojusių prisidėti savo aukomis šiuo adresu: 21 The Oval, London E.2.

S.K.

A.A. DR. J. MOCKAUS LAIDOTUVĖS

A.A. dr. J. Mockaus palaikai bus laidojami liepos 24 d., antradienį, 13.00 val., iš Šv. Marijos bažnyčios, Bridge Gate, Derby.

DBLS Derby skyriaus nariui Jonui Mockui stagiai mirus, jo žmoną Magdaleną ir dukrą Danutę giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Skyriaus V-ba ir nariai

PAMALDOS

Nottinghame — liepos 22 d., 11.15 val., Židinyje.

Nottinghame — liepos 29 d., 11.15 val., Židinyje.

Manchesteryje — liepos 29 d., 12.30 val.

Bradforde — rugpjūčio 5 d., 12.30 val.

Eccles — 12 d., 12.15 val.

PARA INVALIDŲ OLYMPIADA

Liepos 20 d. iš Lietuvos į Londoną 9.35 val. (Heathrow-Terminal 2) atvyksta 13 asmenu grupė, vykstanti į Glasgowe, Škotijoje, vykstančią Para-invalidų pasaulinę Olimpiadą. Iš aerouosto juos autobusu perveš į Eustono geležinkelio stotį, o iš čia specialiu traukiniu jie keliaus į Glasgową. Iš Eustono traukinys išvažiuos 14.30 val. Su Para-invalidais važiuoja 4 palydovai. Manoma, kad juos į Londoną taip pat atlydės du Lietuvos Respublikos vyriausybės nariai. Norintieji atvykstančius pasitikti, prašomi vykti į aerouostą arba Eustono stotį. Para-invalidų grupė ir jų palydovai tuo pačiu keliu iš Glasgowo išvyks liepos 27 d.

LONDONE

NAUJAS KUNIGAS

Liepos 20 d. atvyksta kun. Ričardas Repšys MIC, kaip pagelbinis Londono lietuviškos parapijos klebonui dr. J. Sakevičiui MIC.

Sekmadienį, liepos 20 d. 11 val. jis atnašaus šv. Mišias.

Visi londoniečiai kviečiami dalyvauti kun. Ričardo Repšio MIC pirmosiose šv. Mišiose ir vėliau susipažinti su naujuoju kunigu.

Kunigas Ričardas Repšys MIC daugiau nei prieš metus išvyko iš Lietuvos ir gyveno JAV.

S.K.

LONDONO LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SUSIRINKIMAS

Visiems Londono lietuvių parapijos nariams pranešame, kad parapijos susirinkimas įvyks rugsėjo 1 d., šeštadienį, 17 val., parapijos Svetainėje, 21 The Oval, Hackney Road, London E2.

Susirinkime bus svarstomi aktualūs ir svarbūs parapijos reikalai, liečiantieji parapijos ateitį.

Visi kviečiami dalyvauti.

Klebonas ir Parapijos Taryba

MINĖJO JONINES

Birželio 24 d. Londono lietuviai, po pamaldų susirinkę parapijos Svetainėje minėjo Jonų vardines ir savo parapijos klebono kun. dr. Jono Sakevičiaus MIC. Minėjime taip pat dalyvavo iš įvairių Lietuvos vietovių 11 asmenų. Vilkaviškietis fotografas Romas Eidukevičius visus prie bažnyčios ir prie Svetainės nufotografavo.

ATŠVENTĖ GIMTADIENĮ

Liepos 1 d. kun. dr. Jonas Sakevičius MIC po pamaldų Svetainėje su savo parapijiečiais atšventė savo 83-jį gimtadienį. Šv. Kazimiero klubo moterys: H. Piščikienė, F. Senkuvienė, B. Černienė, Z. Grupiljonienė pagamino užkandžius. Sugiedota Ilgiausių Metų ir palinkėta geros sveikatos.

Liepos 8 d. parapijos Svetainėje po pamaldų Viktorija Puidokienė ir Pranas Taujinskas su savo giminaičiais ir svečiais, prie užkandžių ir lietuviško vyno, atšventė savo vardadienius. Ramiai prasidėjusi šventė virto šokiais, nes Vorutos ansamblio instrumentalistas Antanas Puodžiukas atvykęs į Londoną keliom dienom, sutiko pagroti. Šoko visi, jauni ir seni, kad net futbolo mėgėjai užmiršo, jog vyko pasaulio čempionato rungtynės.

MANČESTERYJE

MINĖJIMAS

Liepos 21 d. 18 val. Mančesterio LK, 121 Middleton Rd., Manchester, LVS-gos „Ramovė" Mančesterio skyrius rengia

DARIAUS IR GIRĖNO MINĖJIMĄ

Programoje H. Vaineikis skaitys paskaitą, o meninę dalį atliks „Rūta" iš Nottinghamo.

Visi tautiečiai yra maloniai kviečiami kuo gausiau šiame minėjime dalyvauti.

Skyriaus valdyba

DERBYJE

TAUTOS ŠVENTĖ

Tautos šventė (sąskrydis) įvyks Derbyje rugsėjo 8 d. Sąskrydžio ruošimu rūpinasi Derbio skyrius CV globoje.

BRADFORDE

PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Liepos 22 d., sekmadienį, Ukrainiečių klube, 169-171 Legrams Lane, Bradford BD7 ruošiamas koncertas. Koncerto pradžia 18.00 val.

Pamaldose, eisenoje ir koncerte kviečiame tautiečius kuo skaitlingiau dalyvauti. *Klubo ir Skyriaus Valdybos*

METINIS SUSIRINKIMAS

Šių metų pusmetinis Vyties klubo narių susirinkimas įvyks liepos 29-tą dieną 14.30val.

Darbotvarkėje: Klubo valdybos ir revizijos komisijos pranešimai. Bus svarstomi ir kiti svarbūs klubo reikalai. Prašome visus klubo narius dalyvauti.

Klubo valdyba

NOTTINGHAME

LINKSMOS JONINĖS...

Birželio 30 d., Latvių klube, Nottinghamo Moterų Draugija suruošė Joninių pobūvį.

Papuošti stalai ir apkrauti skanumynais aiškiai rodė moterų skonį ir sugebėjimus. Pirmininkė G. Aleknavičienė, sujungusi Jonines su Petrinėmis, Antaninėmis ir Povilinėmis visus švenčiančius pasveikino. Taip pat vardo dieną švenčiančius pasveikino ir DBLS-gos Nottinghamo skyriaus pirmininkas A. Važgauskas. Po to kalbėjęs kun. S. Matulis MIC priminė, kad Joninės jau buvo minimos 16-tame šimtmetyje.. Mes Jonines prisimename daugiau tuo, kad Joninių naktį pražįsdavo paparčio žiedas. Šiame pobūvyje mūsų energinga Genovaitė, kuri taip pat yra subūrusi meno megėjų ketvertuką: B. Bishop, B. Čiudiškį ir V. Aleknavičių, gražiomis liaudies melodijomis žavėjo, gražino mus ten kur daug prisiminimų esame palikę. Dainavo ir apie tai kas ilgai buvo drausta gimtajam krašte ir kaip anuometinis „Pupų Dėdė" apie mūsų žygdarbius ir silpnybes. Pobūvio rengėjams ir meniniam kvartetui linkime geros sėkmės. Buvo linksmos Joninės, tik gaila, kad paparčiai pražįsta tik Lietuvoj... *Dalyvis*

AUKOS STOVYKLAI

PADĖKA

LLMS „Dainava" per pirmininkę J. Kerienę atsiuntė 100.00 sv. auką ir palinkėjo stovyklautojams puikaus oro bei geros nuotaikos.

„Dainavos" pirmininkei, valdybai bei narėms, sesių ir brolių vardu nuoširdžiai dėkojame. Kviečiame mielas nares aplankyti mus stovykloje.

Justinas ir Bronė Černiai, nepailstantys bei duosnūs skautų rėmėjai stovyklai paremti atsiuntė 50.00 sv. ir palinkėjo šaunios stovyklos bei puikaus oro.

Vytautas Balčikonis atsiuntė 10.00 sv. auką stovyklautojams.

Mieliems rėmėjams Justui, Bronei ir Vytautui nuoširdi, skautiška padėka. Lauksime jų stovykloje.

AUKOS VEIKLAI PAREMTI

Lietuviškosios Skautybės Fondas iš savo 1989 m. gautų palūkanų paskyrė ir LSS Tarybos Pirmija patvirtino, LSS Europos Rajono veiklai paremti 750.00 dol., o leidiniui „Budėkime" 236.89 dol.

LSF pirmininkui v.s. Česlovui Kiliuliui, valdybai ir nariams, LSS Tarybos Pirmijos pirmininkui v.s.fil. Petrui Moliui, Tarybos nariams, Rajono sesių ir brolių vardu nuoširdžiai, skautiškai dėkojame.

Pasiliekame budėdami!

v.s. S.B. Vaitkevičius

LSS Europos Rajono Vadas

„NIDOS" DAININININKŲ PADĖKA

Dėkojame Jums, brangūs lietuviai, kad Jūsų namai čia Londone mums buvo tarsi gimta pastogė. Praleidę visą dieną Liverpulio stotyje ir vakare pasiekę šiuos svetingus namus, pasijutome tarsi Lietuvoje. Gera, kad kažkur toli už jūrų, didžiuliame šurmuliuojančiame mieste, gali susikalbėti savo gimtąja kalba. Šie namai mums tapo oaze, mūsų baimę ir nerimą išsklaidė Jūsų begalinis rūpestingumas, meilė ir širdžių šiluma.

Jeigu ne Jūsų pagalba ir parama, mes nebūtume pasiekę Valijos, kur turėjome dalyvauti tarptautiniame muzikos festivalyje Llangollene. Nespėję į festivalį mes vis dėlto turėjome galimybę parodyti valams nors mažutę dalį Lietuvos kultūros ir patys galėjome grožėtis nuostabia Valijos gamta, istorinėmis vietomis, džiaugtis svetingais žmonėmis. Esame laimingi, kad savo dainomis nudžiuginome senelius, kuriuos aplankėme senelių namuose.

Per keletą dienų, praleistų Londone, turėjome progą susitikti su tautiečiais iš daugelio pasaulio vietų. Artimas ir nuoširdus bendravimas padovanojo nemaža malonių akimirkų. Skambant senosiom dainom, jutome esant nenutrūkusį ryšį ir gyvą meilę Lietuvai visų širdyse.

Londonas ilgai išliks mūsų atmintyje, kaip margas, gyvas, spalvingas miestas, bet... kaip sako sena lietuviška patarlė: „visur gerai, o Lietuvoje geriausia". Netikit? Atvažiuokit, įsitikinsit. Visus su meile priimsime.

Su meile —

Nidos jaunimo folklorinis ansamblis

LIETUVOS IRKLUOTOJAI KARALIŠKOJE HENLEY REGATOJE

Liepos 4-8 dienomis vykusioje Karališkoje Henley Regatoje dalyvavo dvi irkluotojų komandos: „Dinamo", Vilnius, USSR ir „Žalgiris", Lithuania.

Dinamo komandoje iš 10 žmonių — trys lietuviai, o kiti rusai, kurie ant savo marškinėlių turėjo užrašus „CCCP". Su šia komanda nebuvo galima užmegzti jokios kalbos. Jie dar atstovauja Maskvą!

Žalgiris — Lietuvos sporto klubas. Visi 10 vyrų lietuviai, juos atlydėjo Lietuvos irkluotojų federacijos viceprezidentas dr. Eugenijus Levickas, o vyrų akademinio irklavimo aštuonvietei, kaip treneris, vadovavo inž. Liudas Mileška.

Liepos 6 d., pusfinale V. Vokietijos Hansa iš Dortmundo nugalėjo Vilniaus Dinamo. Liepos 7 d. Leauder ir Londono Universiteto komanda nugalėjo Lietuvos Žalgirį. Finale Grand Challenge taurė atiteko Leauder-Londono Universiteto komandai. 1989 m. tą taurę buvo laimėjusi Dortmundo Hansa.

Su žalgiriečiais man teko ilgai pasikalbėti apie Lietuvos sportinį ir „blokadinį" gyvenimą dabartiniu metu. Jie buvo apgyvendinti puikioje angliškoje šeimoje, visi 10 vyrų kartu. Ta pati šeima pasirūpino, kad žalgiriečiai, bent pro autobuso langą, pamatytų karališkąją Windsoro pilį ir Londoną.

S. Kasparas

„FAERLECH" LONDONE

Liepos 4-12 dienomis Londone viešėjo Vilniaus žydų dainų ir šokių ansamblis „Faerlech". Liepos 8 d. Londono Royalty teatre vilniečiai pasirodė dviejų dalių programoje. Sekančią dieną muzikantai ir dainininkai Sinagogoje koncertavo Londono žydų bendruomenei. Liepos 12 d. Vilniaus žydų ansamblis kartu su Londono žydų ansambliu „Oranim" išvyko į Izraelyje vykstantį Karmiel Šokių Festivalį.

Ansamblis „Faerlech", neseniai prasidėjęs nedidelėje muzikantų grupelėje išaugo iki rimto, profesionalaus lygio kolektyvo. Praėjusieji metai buvo ypatingai sėkmingi — koncertuota Izraelyje, Danijoje, Vokietijoje, Ukrainoje, Rusijoje. Šiuo metu „Faerlech" yra vienas žinomiausių žydų kolektyvų ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Sovietų Sąjungoje. Ansamblio gyvenime būta ir sunkesnių momentų. Prieš kelis metus gretimoje Baltarusijoje vietinė valdžia pareikalavo, kad iš ansamblio koncertą anonsuojančių afišų būtų išbrauktas žodis „žydų". Tuo tarpu Lietuvoje, pasakoja ansamblio vadovai Ana ir Grigorijus Kravec, net ir aštriausiais komunistų valdymo metais, kad ir sunkiai, ansambliui buvo leidžiama veikti. Šiuo metu „Faerlech" yra savarankiškas, meniškai subrendęs, koncertuojantis dainininkų ir muzikantų kolektyvas. **Audronis Imbrasas**

PASAULYJE

Perestroika Afrikoje

Afrikos valstybėse piliečiai reikalauja daugpartinės sistemos ir priešinasi diktatūrai. Zambijoje prezidentas Kenneth Kaunda buvo priverstas malšinti riaušes, o Zambija buvo viena iš pavyzdinių Afrikos valstybių. Kenijos seniai valdantis prezidentas Moi irgi turėjo panaudoti pusiau karines pajėgas, kad numalšinus demonstruojančius už demokratiją, daugpartinę valdymo sistemą. Šiuos reikalavimus remia Vakarų valstybių vyriausybės, įspėdamos, kad toms Afrikos valstybėms, kurios trukdys piliečiams siekti daugpartinės sistemos ir nesilaikys žmogaus teisių įstatymo, bus sumažintos ar net visiškai nutrauktos Vakarų teikiamos pašalpos.

Pasikeitimai Albanijoje

Paskutinėje stalinistinėje Europos valstybėje vyksta pasikeitimai. Prezidentas Ramiz Alia pakeitė kelis ministrus ir prižadėjo duoti žmonėms daugiau laisvės išvažiuoti. Tačiau to nepakako, nes greitai užsienio valstybių ambasados buvo perpildytos albanų, norinčių iš Albanijos išvažiuoti. Vienu metu vien Vokietijos ambasadoje buvo daugiau nei 3.000 būsimų emigrantų.

Neramu Nikaragvoje

Buvo manoma, kad pasikeitus po Sandinistų vyriausybės, naujai išrinktos prezidentės Violetos Chamorro vyriausybė sudarys ramaus gyvenimo sąlygos. Tačiau įvyko kitaip. Sandinistų šalininkai ir toliau kelia riaušes bei streikus, o tai kraštą veda į suirutę. Prezidentė kreipėsi į kariuomenę, kad ji jai padėtų palaikyti tvarką, bet atrodo, kad kariuomenė, kaip ir policija, tebėra Sandinistų kontrolėje.

Septyni Didieji ir Baltijos valstybės

Septynių turtingiausių valstybių vadai, metinio susirinkimo metu, atsiminė Baltijos valstybes. Jie pagyrė Gorbačiovą dėl pradėjusį konstruktyvias derybas su nepriklausomybės siekiančiais Baltijos kraštais. Svarstant paramą Sovietų Sąjungai, kad išgelbėjus Gorbačiovą iš kritiškos padėties, Vokietija ir Prancūzija siūlė piniginę parama, kai tuo tarpu Amerika ir Britanija nori pirma ištirti padėtį, kad sužinojus kaip geriausiai galima padėti. Britanijos užsienio reikalų ministras Douglas Hurd pareiškė, kad prieš pilant pinigus, reikia užlopinti kišenes.Turtingiausių valstybių vadų pasitarimai svarstė žemės ūkiui teikiamas valstybines paramas-subsidijas. Prezidentas Bushas pyko ant Europos vadų, už teikiamą paramą ūkininkams, dėl kurios amerikiečiai ūkininkai negali parduoti savo gaminių Europoje. Taip pat buvo nutarta, kad Tarptautinis Bankas (IMF) ištirtų kuo ir kaip būtų galima padėti Gorbačiovui. Tačiau Vokietija ir Prancūzija pasiliko teisę remti Sovietų Sąjungą savo nuožiūra.

Septynios turtingosios valstybės yra šios: JAV, Kanada, Japonija, Italija, Prancūzija, Vokietija ir Britanija.

Gorbačiovo pergalės ir pralaimėjimai

XXVIII Komunistų Partijos suvažiavimo metu Maskvoje Gorbačiovas buvo labai kritikuojamas ir net 1000 delegatų iš 4.700 balsavo prieš jo perrinkimą sekretoriumi, suvažiavimas pasibaigė Gorbačiovo naudai. Partijos sekretoriaus padejėjo pareigoms buvo išrinktas buvęs Ukrainos prezidentas Vladimir Ivashko, o ne konservatorius Jegor Ligačevas. Tačiau neišvengiamai įvyko partijos skilimas: Boris Jelcinas išstojo iš komunistų partijos. Iš jos taip pat pasitraukė Maskvos ir Leningrado merai. Gorbačiovo teigimu partijos skilimas nebuvo toks didelis, kaip kad to tikėjosi jo kritikai.

Kongreso metu buvo labai kritikuojamas už Rytų Europos atsiskyrimą užsienio reikalų ministras Ševerdnadzė. Jį gindamas prezidentas Gorbačiovas susirinkusių delegatų paklausė, ar jie vėl norėtų į tas valstybes siųsti tankus.

Nesantaika Lenkijoje

Esant sunkiai ūkinei būklei, vyriausybė nori įvesti žemės ūkio reformas, kurioms priešinasi Lech Valensa ir kaltina Mazowieckio vyriausybę už nesugebėjimą tvarkyti žemės ūkį.